

Déli Hirlap

GAZDASÁGPOLITIKAI NAPILAP

A munka Harangzugás, ágyudörgés, lelkes éljenzés

Az iskolában lelkünkbe ültették tanítóink, hogy a munka nemesíti s aki nem dolgozik, ne is egyék. S valóban: békében az élet minden vonalán hatalmas, szakadatlan színfóniája zengett a Munkának, nagyon kevés ember volt, akinek életcélja az lett volna, hogy munka nélkül éljen. A világháború kitörése óta, sajnos, egyre többen és többen akadnak, akik azt hiszik, hogy dolgozni nem érdemes, a legokosabb, ha az ember bármilyen módon szerepelt, csak munkával nem. Az e fajta emberek a háború alatt a hadseregnek szállítottak, vagy lánckereskedést folytattak, a pénz devalválása idején pedig a pénz csereberelésével jutottak busás haszonhoz. Sajnos, ez a felfogás az emberek nagyrésztét fertőzte meg, s most már mind többen hirdetik, hogy dolgozni nem érdemes, a fizetés ugyanis arányban az elvégzett munkával, tehát folyton újabb és újabb ötletekkel s trükkökkel kell pénzt szerezni. Ezért van az, hogy ha az ember bármelyik napon kezébe veszi az újságját, szemét majdnem minden oldalon olyan cikkek ütik meg, amelyek azt adják hírül, hogy X vagy Y esalt, vagy sikkasztott. Napról-napra olvashatjuk, hogy emberek máról-holnapra börtönbe kerülnek, homlokukról az egész társadalom letépi a becsület glóriáját, évekig szenvednek a börtönben azért, mert munka nélkül akartak jól élni. Az élet naponta ordítja az emberek fülébe, hogy ne kövessenek el bünt, mert minden bünt előbb-utóbb nyomon követ a bűnhődés és mégis: egyre szaporodik a bűnözők száma. Ezek a szerencsétlenek azt hiszik, hogy egyénileg tüstént többet érnek, mielőtt fényes lakást tarthatnak, gazdag ruhában autón rohanhatnak titkos céljaik felé és nem is álmodják, hogy testet-lelket őrö tojástáncot járnak a jólét és a tömlő között. Az a generáció, amely a háborút már felnőttként élte át, majdnem teljesen elvesztett a jövő számára. A jövőt az a gyermekesereg fogja alkotni, amely ma ül az iskola padjaiban. Ezeknek a gyermekeknek a lelkébe a tanítóknak és lelkészeknek szinte napról-napra azt kell beleszuggeralniuk, hogy a becsület munkával megszerzett egy tál étel is többet ér, mint a rossz úton szerzett lucullusi lakoma, hogy tiszteletreméltóbb kopott ruhában járni, mint olyanban, amelyről messziről érzik a bűn szaga, hogy érdemesebb a munka rögös útját járni, amely ut végén embertársaink megbecsülése vár bennünket, mint azon az úton, amely ideig-óráig sima, mint a bálterem parkettje, de a végén ott sötétlik a börtön... Munka, munka, munka! — ezt hirdessétek a mai ifjuságnak, hogy ez az ifjuság majdan jóvátehesse azt a sok bünt, amelyet a mai léha és gonosz emberfélék követtek és követnek el

(K. E. K.)

között vonultak a régenstanács tagjai a parlament ülészakának megnyitására, mely alkalommal Miklós herceg olvasta fel a trónbeszédet

Bukarest, október 16.

A parlament őszi ülészaka tegnap délelőtt a szokásos ceremóniák között nyílt meg. A parlamenthez vezető utonagyszámu közönség foglalta el, amelynek sorfala között a kormány tagjai, a diplomáciai testület, a parlament tagjai és a hatóságok vezetői déli féltenekét órákor a patriarkátus templomába vonultak, ahol ünnepélyes Te Deum volt. Az istentisztelet után a kamarába mentek át a képviselők és szenátorok, a hatóság vezetői pedig a karzatokon foglaltak helyet. A tábornok ki kar a miniszteri székeket foglalta el, a kormány tagjai az elnöki emelvény körül csoportosultak.

Időközben a királyi palotából megindult a régenstanács menete a közönség élénk éljenzése közepette. A régenstanácsnak az üléssterembe való bevonulását megelőzően fogadták,

majd előlépett Bratiannu Jonef miniszterelnök és mély meghajlással átnyújtotta a trónbeszéd szövegét Miklós királyi hercegnek, aki lelkes taps között éreces hangon olvasta fel a parlament ülészakát megnyitó következő trónbeszédet:

Szenátor és Képviselő Urak!

Abban a pillanatban, amikor Mihály király uralma alatt az első rendes törvényhozás ülészakát megnyitjuk, mindnyájunk első gondolata hálával és fájdalommal száll a körünkből eltávozott dicső király felé, akinek alakja fenségesen kiemelkedik az idők fölé mindama küzdelemmel és áldozattal, amelyek megvalósították az egységes Romániát.

Üdvözült emléke előtt fájdalmas szívvel adunk kifejezést annak a reménynek, hogy utódja folytatja a haza konszolidációs munkáját.

A trónbeszéd ezután a külpolitikával foglalkozik, amely teljes összhangban igyekszik tartani Románia és Európa érdekeit, célja a béke megőrzése, lényegesen elválaszthatatlanul összekötő a szövetségesekkel, együttműködve mindazokkal az országokkal, amelyek ugyan ezt a célt kívánják. Románia igyekszik mindinkább és barátságos viszonyt létesíteni az összes államokkal kivétel nélkül a fennálló szerződések keretében. Románia résztvesz a Népszövetség összes munkálataiban is, és rokonszenvvel, valamint figyelemmel kíséri a munkák eredményeit, mert a Népszövetség a béke védelmének jelentős tényezője.

A trónbeszéd appellál a tisztviselői kar támogatására és a pénzügyi eszközök megfontolt felhasználására céljából a fokozott ellenőrzésre is.

Romániának részt kell venni a világ civilizációjának munkájában is, amely erőfeszítést kíván minden irányban és biztosítja a nép lelki és intellektuális fejlődését. Reámutat a trónbeszéd arra, hogy az agrárreform megvalósult és a földnek a parasztság tulajdonába való jutása megadja a kisbirtoknak az alapot a gazdasági élet olyan megszervezéséhez, hogy a nemzetgazdaság fejlődésének reális faktora lehessen. Szól a mezőgazdasági kamaráról és szövetkezetekről, amelyeknek nagy feladatai vannak.

Az ország pénzügyi életének roszszababodása előírja, hogy újja kell szervezni a közszolgálati ágakat, a jó közigazgatás és az államháztartás jó menete érdekében.

Ennek az ülészakának folyamán a következő törvényjavaslatokat kell tárcáhozhozni: az állami könyvvezetés, a legfőbb állami könyvelési hivatal reorganizálása, a munkakodeksz, mely a munkások sorsát lesz hivatva javítani, továbbá az ipari és mezőgazdasági, a kereskedelmi és szállítási eszközöket javító törvényjavaslatok, majd a büntetőkodeksz és a büntető eljárás egyszerűsítése. Vitéz és fegyelmzett hadseregünk minden időben teljesíteni tudta kötelességét a trón és a haza

irányában, ezért hazafias gonddal kell megteremteni számára a megfelelő anyagi eszközöket. A trónbeszéd végül jó munkát kíván a haza javára és kéri a Mindenhatót, adja áldását a parlament munkájára.

A trónbeszéd felolvasása után a régenstanács tagjai az egybegyűltek lelkes éljenzése, harangzugás, ágyudörgés és a kivonult csapatok tisztelgése közben visszatért a királyi palotába.

Az ünnepélyes megnyitás után a kormánytagjai értekezletet tartottak, amelyen a miniszterelnök szolidaritásra és fegyelmre hívta fel a liberális párt tagjait. A kamara délután négy órákor megtartotta első ülését, amelyen egyhangulag a v e a u u i választották meg a kamara elnökének. Az új elnök hódolatát fejezte ki Ferdinand király emléke iránt,

szükségességére, majd ígéretet tett, hogy ugyanolyan pártatlansággal fog működni, mind eddig.

A szenátus délutáni ülésén Nicolae választották meg szenátusi elnöknek, aki köszönetet mondott megválasztásáért és ígéretet tett, hogy pártatlan vezetője lesz a szenátus tanácskozásainak.

Októberben megindul az autótakszi Temesvár utcáin méltányos viteldijak ellenében

Temesvár, október 16.

Az autótakszi forgalomba helyezéséről szóló városi szabályrendeletet — mint azt a Déli Hirlap megírta — a belügyminiszter jóváhagyta és csupán két lényegtelen jelentőségű módosítást írt elő. A jóváhagyott szabályrendelet már meg is érkezett a városhoz, amely a miniszter részéről kívánt módosítást eszközölni fogja. S agovici Sámuel dr. városi főjegyző, aki tegnap érkezett vissza a fővárosból, kijelentette munkatársunk előtt, hogy

az autótakszik üzembe helyezésének immár semmi akadályja nincsen, mert a miniszter részéről megkívánt módosítás nem érinti a kérdés érdemét.

Arról van ugyanis szó, hogy a soffőrök erkölcsileg kifogástalan emberek legyenek, akik kellő garanciát nyújtanak. A miniszter második kívánsága az, hogy a takszamérők javítását ne csak a villamosművek műhelyében lehessen majd eszközölni, hanem más magánműhelyben is. A város állandó választmánya ezeket a kívánságokat

honorálja és már a jövő héten foglalkozik a kérdéssel, amelyet véglegesen elintéz. Ilyformán még ebben a hónapban megjelennek Temesvár utcáin a fűrge autótakszik és a forgalom régen érzett hiányát fogják pótolni. Az állandó választmány megállapítja még a viteldijakat és a takszik állomáshelyeit. Ötven engedélyt ad ki a város, ebből harminc a bérkoesisoké, a többi pedig soffőröké lesz. Tizenhat bérkoesis már kiváltotta az engedélyt és autójuk is készen várja a közlekedés megindulását. A viteldijak olyanok lesznek, mint Bukarestben.

Az alapidij husz lei és minden órára tizenöt lei. Éjjel a díj ötven százalékkal drágább. Az éjszakai tarifa tizenegy órától érvényes.

Autótakszi állomások lesznek a józsefvárosi állomáson, a Küttel-téren, a Belvárosban a Lloyd környékén, a Szentgyörgy-téren és a Gyárvárosban a Kossuth-téren. Kívánatos volna, ha a város ezeken az állomásokon nyilvános telefonállomásokat állítana fel, hogy az autótakszik könnyebben megrendelhetők legyenek.

Egy nemzet harca a megsemmisítés ellen

A szerbek az összes makedon iskolákat bezárták — A templomban is csak szerbül imádkozhatnak — Bolgár ujság olvasásáért börtön — „Tizenöt esztendő múlva már nem lesz makedon kérdés“

A hatalom a nép ajkára fagyasztja a dalokat

Temesvár, okt. 16.

Makedónia belső erjedése miatt a múlt héten két balkáni állam, Jugoszlávia és Bulgária majdem hadikonfliktusba keveredett egymással. Kevésen mult, hogy a két állam között nem került háborúra sor és csak a kölcsönös belátás, méltányosság és lehangoltság hozta annyira, hogy a Balkán nem borult ismét lángra.

Jugoszlávia ugyanis a makedon komitácik, bandák és a makedon forradalmi bizottság munkálkodásáért Bulgáriát teszi felelőssé. Szemére hányja a bolgár kormánynak, hogy ezeket a maga részéről nem üldözi tüzzel-vassal és csodálkozik, hogy ezek a komitácisbandák nem fejtenek ki aktív tevékenységet Bulgáriában a bolgár hatóságokkal, katonasággal, csendőrséggel és bolgár intézményekkel szemben. Hogy megérthessük, miért nem működik a makedon forradalmi bizottság Bulgáriában és miért nem követnek el ott merényleteket makedon komitácik és bandák, szükséges megismerkednünk a makedon mozgalom tulajdonképpeni okaival. Markham R. H., Mileff Nikola, Sismanova Meli és a német Wendel Hermann erre vonatkozó írásai kellően megvilágítják ezt a kérdést.

A kérdés egyik kulmináló pontja az, hogy

a makedonok mint nemzet önállóknak mondják magukat, de mint nép a bolgárokkal tartanak fenn közösséget. A nyelvük és a vallásuk is egy. Azelőtt a szerbek

Milovanovics, az egykori ismert szerb államférfi, aki hűséges és odaadó munkatársa volt az öreg Pasics Nikolának, 1898-ban egy ujságicikkben maga beismerte:

— Szerbia 1885-ig egyáltalán nem is gondolt Makedóniára.

Miért volt ez így? Mi okból? Közönyből? Félelemből? Politikai számításból? Egyikből sem. Hiszen Szerbia már 1860-ban Mihály fejedelem idejében arról álmodozott, hogy balkáni Piemont legyen, amelyből egy nagy állam nőjön ki, miként Piemont volt az élesztője a mai nagy Itáliának. Azonban eszébe sem volt akkor, hogy ennek a nagy balkáni szláv államnak Makedónia is része legyen. És pedig azért nem, mert nem akart határain belül irredenta fészket. Maguk az akkori szerb államférfiak nyilatkoztak így. 1885-ig

a Szerbiában készült könyvek és térképek Makedóniát mint bolgárok által lakott földet tüntették fel. Karadesics Vuk, a szerb nyelv nagy reformátora, aki az összes balkáni szláv idiomákat tanulmányozta, szintén azt állapította meg a makedonokról, hogy azok nemzetiségre nézve bolgárok.

A belgrádi kormány 1850-ben megbizta Verkovic István tanárt, hogy Makedóniában tanulmányozza a szerb folkloret. Verkovic a szerb állam költségén több éven keresztül tartózkodott Makedóniában és 1860-ban a belgrádi kormány kiadta könyvét, melynek címe „A makedóniai bolgárok népdalai“ volt.

A régebbi szerb politikának éppenséggel nem voltak aspirációi Makedóniában. Sőt ellenkezőleg. 1867-ben Mihály fejedelem kormánya a Bukarestbe menekült bolgár hazafiakkal szerződést kötött, melynek célja volt, hogy a török iga alatt nyögő balkáni szláv tartományokat felszabadítsák és egy királysággá olvasztják össze. Ennek a szerződésnek a második pontja, hogy Bulgária részei Trákia és Makedónia, mivel azoknak a lakossága is bolgár. 1885 után azonban Szerbia politikájában nagy változás állott be, mert Belgrádból kezdenek sűrűn Makedónia felé tekinteni. Ennek oka pedig az volt, hogy Ausztria-Magyarország erősen megvetette volt a lábát Boszniában és Hercegovinában, Szerbia pedig, amely érezte, hogy szüksége lett területgyarapodásra, egyszerre felfedezte, hogy erre a legalkalmasabb Makedónia.

Ettől kezdve azután lépésről lépésre lehet megfigyelni, miként vágyakozik Szerbia mindegyre Makedóniára. A neuillyi békekötés által Makedónia nagy részét meg is kapta, Görögországnak és Bulgáriának aránylag csak kicsi részek jutottak az évszázados török uralom alól kikerült Makedóniából.

A makedonok, mint fentebb említettem, maguk is népi mivoltukban bolgároknak vallják magukat. Közös a nyelvük, vallásuk, kulturájuk és irodalmuk a bolgárokéval. Ezért van elviselik, mert ott se nyelvük, se kulturájuk nincsen veszélyeztetve. Nem így van azonban Makedóniának a görög és jugoszláv uralom alatt levő részeiben. A görögök ugyan nem sokat törődnek a makedonok nyelvével, hanem inkább gazdaságilag igyekeznek még jobban elnyomottá és nyomorulttá tenni őket. Ellenben a szerbek Makedóniának nekik jutott részében tüzzel-vassal pusztítják a makedonok népi sajátosságait és nem tűrik a nyelvét.

Az összes bolgárnyelvű iskolákat — más nem is volt a makedonoknak — bezárták. A makedon gyermekeket most bolgár iskola helyett szerb iskolába kényszerítik. A papoknak megparancsolták, hogy bolgár imák helyett szerb imákat mondjanak.

Bolgárnyelvű ujságot és bolgárnyelvű könyvet nem engednek megjelentetni

makedon területen, de még azt is megtiltják, hogy olyat külföldről hozzanak be. Stipben egy parasztnál szófiai ujságot találtak, bebörtönözték érte. Nyilvános helyeken, korszakokban, utcán bolgár dalokat nem szabad énekelni, bolgár zenét nem szabad muzsikálni.

Ez adja meg a tulajdonképpeni magyarázatát annak, hogy a jugoszláv Makedóniában miért olyan elkeseredett a makedon komitácik, a makedon forradalmi bizottság működése. A makedon forradalmi bizottság legutóbb kiadott kiáltványában, ha nem is nyíltan, de a sorok között beismeri, hogy a mai körülmények között nem reméli és nem is akarja az önálló makedon állam létrejöttét. Az ország terméketlen, szegény és nem bírná magát eltartani. Függetlenségüket a makedonok most abban látnak, ha nyelvük és kulturájuk biztosítása megvolna. Kijelentik, hogy

nem szívesen használják eszközü a fegyvert és készek volnának törvényes eszközökkel küzdeni nyelvükért és kulturájukért, ha azt nekik megengednék. Egyelőre azonban nemcsak hogy bolgárul, de még szerbül sem szabad nekik népgyűléseket tartani.

Érthető, hogy egy nép amelyet arra ítélték, hogy feledje el anyanyelvét és vesse le kulturáját, kétségbeesett eszközökhöz folyamodik. A szerbek különösen hangoztatják, hogy makedon kérdés csak most van, de tizenöt év múlva már nem lesz, mert akkorára minden makedonnak el kell felednie bolgárul és csak szerbül szabad tudnia. Ez az, amit makedonok nem akarnak, ami ellen minden erejükkel küzdenek és ami miatt készek gyilkolni, pusztítani, merényleteket elkövetni, aminek érdekében nem sajnálják feláldozni saját életüket sem. Biztos, hogy a szerbeknek jutott Makedóniában nem lesz előbb csend, amíg a szerbek be nem látják, hogy nem lehet egy népet nyelvétől megfosztani és hogy a béke érdekében más irányt kell adniok ot-tani politikájuknak. Vagy pedig akkor következik el ott a csend, amikor majd az utolsó makedont is kivégzik. És akkor elmondhatjuk fölöttük a magyar költő halotti beszédét:

S a sirt, hol nemzet sülyed el,
Népek veszik körül,
S az ember millióinak
Szemében gyászköny ül.

Félegyházi.

Vasárnapi csevegés az emberi nyughatatlanságról és boldogságkeresésről

A Rhod island parlament, — az Egyesült Államok legkisebbikének törvényhozása, — törvényjavaslatot fogadott el, amely a válni szándékozó házasságokat arra kötelezi, hogy a válópör beadása előtt, kíséreljék meg a — próbaválást. A törvényjavaslat elfogadásának az az oka, hogy a váló házastársaknak igen tekintélyes hányada, az elkülönülés után, arra sajnálatos fölfedezésre eszmél, hogy képtelenek egymás nélkül élni. Ahhoz, hogy a Rhod islandiakat megérthessük, tulajdonképpen nem is szükséges Amerikába jegyet váltanunk. Az elhamarkodott és tettüket megbánó szerelmeseket itt is elég gyakran megtalálhatjuk. Hiszen még tán soha hevesebb vitát nem involvált az a társadalomtudományi kérdés, hogy vajjon a nő állapot boldog-e jobban, vagy a nőtlenség? Nem is említve azoknak a kiábrándult pesszimizistáknak az állásfoglalását, akik szerint az élet, sem házitűzhellyel, sem anélkül nem tartogat számunkra maradéktalan boldogságot. Hogy mi ennek az emberi nyughatatlanságnak az oka? Mert hiszen bizonyos, hogy a válások, újbóli összebékülések mozgató ereje nem más, mint az örök emberi nyughatatlanság: — erre már magában a kérdésben benn rejlik a válasz. Az örökös vándorlásban kedvét lelő embert is, — bizonyos időközben — megkapja a nosztalgiaának egy-egy heves rohama, hogy új környezetét, — nehéz küzdelem árán megszerzett kényeretadó foglalkozását is — kénytelen legyen elhagyni és visszatérjen oda, ahonnan elvált boldogság délibábjá, csak azért csalogatta el, hogy aztán bizonyos idő múltán újból és még keservesebb csalódással állapítsa meg, hogy az áhított megnyugvás sem itt, sem a távolban, — sőt mint kiderül: seholsem, — található föl. Ha azonban maga a boldogság örökké megközelíthetetlen szirt marad is, neki megmarad helyette, az utána való nosztalgia örökös délibábjá, amely válásból — házasságból; házasságból újabb válásba hajszolja, — esakouassai kovezen ki ezt a folytonos változásokon bővelkedő utat, — miglen egy napon a folyton nyugtalan szív is közömbössé lesz s a boldogság utáni vágy egy-két elmúlt boldog óra szirtjénél köt ki, olyannál, amelynek egykori szívárványszíneit már csak az emlékezés fedezi föl, — utólag. Hogy mégis hát, mi a jobb? Mi visz közelebb hozzá? A közös boldogságkeresés? Az egyedülvaló? Kíséreljük meg talán a válaszadást így:

— Nem a házasság, vagy a nőtlenség állapotában van az emberi boldogság magva elvetve; hanem magában az egyénben, aki nősen, nőtlennül is boldog lehet, ha az erre való képesség meg van benne. Aminthogy megfordítva is, nem oldhatja meg két boldogtalan adottságokkal viaskodó ember harmóniájának problémáját, egy, — a végső leszámolásukat elodázó — rendelet sem, mert hiszen, az a bizonyos két madár, akkor is kiröppen, vagy benn marad a szívük kalitkájában, ha akár tilalmakkal rácsoszuk körül, akár szabadjára engedjük át... Föltéve ugyan is, hogy a mesének ez a ritka madara, a háboru előtti kor sok egyéb más kincsével együtt, nem pusztult még el végképpen, erről az emberlaktá tájékról; amit — a boldogságkeresők mai, minduntalan megújuló szárnyaszegett kísérelteiről ítélve, — tulzott rosszhiszeműség nélkül is — van néha okunk föltételezni...

ROMANOVSKY ERNŐ
ablakredőnykereskedés és szerelés

TIMISOARA
186 Str. General Poch (Pröbl) No. 12

Csak 1-X

kísérelje meg

férfiszöveteket és szabókellékeket

legnagyobb választéku szaküzletünkben vásárolni és bizonyára állandó vevőnk marad, miután üzleti elvünk:

Elsőrangú árut olcsón adni!

Tekintse meg őszi ujdonságainkat vételkényszer nélkül.

B. LECHNER utóda **RABONG & SCHNEIDER**
Temesvár-Belváros, Szt. György-tér, püspökpalota.

Alapították 1847.

Telefon: 13-38.

123

Józsefvárosi Szőnyeg és-

Linoleumház

TELEFON: 18-75

Olcso árak, nagy választék

Ebédő-szőnyeg 850— Lei-től
Kerévet-takarók 950—
Férfi és női szövetgummikabát 690—
Gobelin asztalterítők 490— Lei

Linoleum, viaszosvászon, iskolafáska, sportcikk, játékaru, sár- és hócipőkben.

Popper Gyula

Bulevardul Berthelot (Kossuth Lajos-utca)

(KOBELT-HÁZ)

Magyarok között a newyorki szegényházban

Az Újvilágban testileg-lelkileg összetörtek utolsó állomása — Ember-roncsok, akiknek már nincs mit várni az élettől — Elfelejtette már, hogy mikor jött, hazáját és hozzátartozóit otthagya, Amerikába

A legöregebb Amerikába vándorolt magyar is haza vágyódik

Meglátogattam az aggok menházát Welfare Islandon. A városi népjóléti biztostól kapott engedély felmutatása után áteresztettek egy forgókapun és beszálltam a liftbe, amely egy tizemeletes, improvizáltnak látszó felhőkarcoló legfelső emeletéről leszállítja a szigetre a látogatókat. Amikor tompa zökkenéssel megállott a földszinten a lift, várakozásteljes kíváncsisággal léptem ki a raktárnak épített felhőkarcoló kapuján és egy széles, fehér uton megindultam a távolból fehérülő épületek felé.

Az ut mellett magas töltés emelkedett a fejem fölé. Egy egyenruhás, piéhlvényes embert pillantottam meg odafent, aki fürkészően nézett elébem. Ránéztem és felkiabáltam:

— A városi menhelyhez erre vezet az út?

— Ez az út hét láb széles, 350 láb hosszú és egyenesen Mr. Cosgrove szobájához visz — kiáltotta vissza szigorú, megrovó hangon.

Tényleg odavitt. Csak menni kellett rajta. A hét lábnak pedig különösen örültem, mert én azt hittem, hogy csak hat és háromnegyed láb széles az országút.

Pár pillanat múlva már ott voltam C. B. Cosgrove, a sziget szuperintendense hivatalában. Eppen jelentéstétel ideje volt és mialatt az őszhaju, előkelő megjelenésű, szimpatikus szuperintendens aláírta az elébe tett hivatalos iratokat, körültekintően a szobájában és felfedezvén egy szeptember 12-éről kelt statisztikai kimutatást, mindjárt lejegyeztem, hogy

a szigetnek jelenleg 1647 ápolója van, akik közül 854 férfi, 793 nő.

Megkérdeztem, hogy kik és hogy kerülnek Welfare Islandra és hogy működik nagyjában az emberbaráti intézmény. C. B. Cosgrove a következő felvilágosításokat adta:

— A hidon van egy „reception hospital”: fogadó kórház. Itt jelentkeznek azok, akik ápolást és eltartást kívánnak. Természetesen sokat az emberbaráti egyesületek küldenek, de ajánlatra, protekcióra nincsen semmi szükség.

Aki eljön hozzánk és látjuk, hogy beteg, rokkant, nyomorék, aki önmagával tehetetlen, azt befogadjuk azonnal.

Van egy vizsgálóirodánk, amely utána jár a személyi adatoknak és kikutatja a barátokat és rokonokat, akik hajlandók részben vagy egészben az illetők eltartási költségeit viselni. Minimális összegekről, önköltségekről van csak szó. Ha nincs, akkor a városi alapokból tartjuk el az illetőt, amíg meg nem gyógyul, vagy amíg meg nem hal.

— Van itt mindenféle nemzetiség és vannak állandóan magyarjaink.

Most körülbelül ötven magyar ápolóunk van, szerencsétlen, beteg emberek, akiknek ez az utolsó stáció.

Mert Welfare Islandra azok kerülnek, akik már végpróbálták mindent és összetörtek testileg-lelkileg. Rendszerint csak akkor jönnek hozzánk a betegek, ha nem várnak már semmit az élettől.

— Hatvan év a felvételi életkor, ez a határ azoban tágul és ha vakok, nyomorékok segítségért jönnek hozzánk, nem mondjuk nekik, hogy várjanak, amíg betöltik a hatvanat. Most például van egy tizenhét éves ápolóunk is. Már meggyógyult és nem-sokára itt is hagy bennünket.

Háromezerháromszáz embert tudunk befogadni. Van külön templomunk és az ápoláson kívül gondoskodunk embereink szórakoztatásáról is.

C. B. Cosgrove ezután végigkísért a menház épületein. A kórházakban tettünk először látogatást és amikor beléptünk az első terembe, nem tudtam elhinni, hogy kórházban vagyok. Csupa friss, egészséges arcot láttam mindenütt, tiszta fehér ruha volt rajtuk, a tisztaságtól az egész szoba ragyogott, betegszag, beteg szín nem volt sehol.

Cosgrove rámutatott egy emberre. Azt mondta: Jack Davis-nek hívják és magyar. A nevét valószínűleg itt változtatta meg. Sovány, kékszemű, őszhaju ember volt. Mikor megszólítottam, görcsös remegés futott végig a testén és gyötrelmes tekintet jelent meg a szemében.

— Áj dont tuk — dadogta furcsa, éneklő hangon.

Korcs angolsággal: nem tudok beszélni.

— Magyar maga? — kérdeztem.

— Áj dont tuk, áj dont szink, — nyöszörögte a szerencsétlen és ujjával kapkodni kezdett a szája előtt, mintha görcsös erővel akarna kitépni torkából a hangot. Megfogta a kabátomat és hebegve ismételni kezdte:

— Áj dont tuk, áj told ju.

A kabátomat alig akarta elengedni. Egy ápolónő vezette helyére. Mi kint voltunk a teremről, mikor

még mindig hallottuk az agybénulásban szenvedő, szerencsétlen ember szavainak megrázó melódiaját.

A szomszéd teremben egy pirosképű, kövér, szép szál emberhez visznek. Németh Dezsőnek hívják. A györmegyei Györszigetről való, 49 éves, 1906-ban jött Amerikába és 1917 szeptembere óta van a szigeten. Nyomórék lett mind a két lábára, nem bír járni. Felesége is vn, aki meglátogatja minden héten és hoz neki dohányra és szivarra valót. Egyéb nem kell, a koszt, a bánásmód egyaránt elsőrangú és mindennel meg van elégedve.

Terroristák — husz frankért...

Álapacskodással is meg lehet keresni a kenyeret

Páris, október hó.

Párisban a háború előtt, divat volt a külvárosi lebujokat, az apacsok tanyáit látogatni. A hölgyek és urak ilyenfajta kirándulásait nevezték el *tournée des grands-ducs*-nek. Ez az uri passzió ismét divat lett Párisban, a bal-musette-eknek, a dudabálok-nak újra fölvirult a napjuk. Eleven apacsot, eleven terroristát látni, ez ma annyira párisi specialitás, mint az Eiffel-torony első emeletén uzsonnázni.

A Bastille közelében, a rue de Lappeban van most a leglátogatottabb bal-musette. A kapu fölött egy dinnyenagyságu vörös gömb izzik, a kapu

Csupa életerő, csupa frissesség ez az ember. Rosszul esett arra gondolnom, hogy ott kell leélnie egész életét. Kicsuszott a számon, hogy nem jönne-e velem. Németh Dezső arca egyszerre megváltozott, fájdalmas, kapkodó tekintet jelent meg rajta és csöndesen rimánkodva mondta:

— Tessék kivinni!

Egy *Rossbeck* Károly nevű, görnyedthátú öreg somogyi a negyedik ember, akivel beszélni kezdek. A vasmegyei Örből való, 52 éves és egy éve van a szigeten.

Már nem tudja, hogy mikor jött Amerikába. A családjától éppen most kapott levelet két évvel ezelőtti dátummal.

Remeg az egész teste *Rossbeck* Károlynak, szakadozottan tör ki torkából a hang és csaknem elsirja magát, amikor megkérdem, nem akarna-e hazamenni?

— Csak addig szeretnék élni, amíg a családomat látom. Az Istenre kérem, tegyen valamit, hogy szállítsanak haza.

A legutolsó és legérdekesebb embert, akivel beszéltem a szigeten, a vakok között találtam meg.

A neve után — Morris Jacobsnak mondták, — kételkedtem benne, hogy magyar. Az volt.

Megmondta, hogy zemplénmegyei, a községet nem akarta elárulni. Kérdéssel felelt: miért akarom tudni?

Megmondtam és megkérdézttem: ugy-e maga zsidó?

— Semmi, csak írni akarok magáról.

— Mi hasznom lesz nekem abból? Minek nekem ez a história? Fognak nekem adni azért valamit?

— Mit lehessen tudni, hátha segítenek magán.

— Ahhoz legkevesebb huszonötezer dollár kell. Annyit pedig nem fogok kapni.

Ezt én is valószínűnek tartottam és befejeztem az intervjút.

Fodor Nándor dr.

Egy ferdepofájú, sapkás, vörössáros, cigarettacsutkás apacs megáll a társaság asztalánál, szippant egyet az orrával, int egyet a fejével és fekete, bütykös ujjával odabök az egyik aszszony felé.

A hölgyek kéjesen megremegnek, a kiválasztott sápad és pirul, menne is, hiszen banditával ő még nem táncolt az életében, de maradna is, mert fél, fél ettől a canaille-től, akinek olyan ferde a képe és olyan piszkos a keze. Mit lehet tudni, talán már embert is ölt ez a kéz.

A hölgyeknek még az orrcimpájuk is remeg az izgalomtól. Áposan szemügyre veszik az apacsokat és titokban, magukban azt találgatják, vajjon melyik lesz az, amelyik egy éjszaka majd betör hozzájuk...

Ejflután két óraker vége a dudabálnak.

A *tournée des grands-ducs* szereplőinek távozássa után, a patron egyenként magához szólítja a terroristákat, az apacsokat, a banditákat s mind-egyiknek husz frankot számol a mar- kába a sikeres alakításért.

Mert a dudabálok banditái egészen rendes, tisztességes emberek, akik az ál-apacskodással keresik meg kenyerüket. Megtörténik ugyan, hogy néha foglalkozásukat komolyan is veszik. Ilyenkor aztán szemtelenek a *tournée* hölgyeivel szemben. De aki szemtelenséget akar, annak nem kell feltétlenül a bal-musette-ek műapacsai és álbánditái közé mennie.

Az orosz vendéglő

boltives vörös kárpittal bevont alacsony terem. Neszfogó szőnyegen surran a pincérhad damasztabrosszal terített asztalok között. Tártkaru széles-öblű karosszékek várják a vendéget, mint egykor otthon. Meghitt a beszélgetés, mint a légy zümmögése, majd elhallgat az is, mikor a primás áll a alá illeszti *Amati-hegedűjét*. Csak egy zongorista, a csellós és a mélyhegedűs kíséri tartózkodó tisztelettel. Ő a leszállott orosz lélek ebben a vendéglőben, mint a vodka vagy a pezsgő, mely szaporán veti gyöngyét a habkönnyű poharakban.

A nagy cigányok közül való, *Hubermann* megölelte, mikor hallgatta. Kis francia dalokat, jazzt játszik a bozontos üstökű cigány, csak úgy a maga módján. Mintha parfümöt szórna, olyan könnyedén szökken vonója alól a báj, a hangulat, a könnyű melankólia számszínű változata. Keleties nem-törődömséggel, hetykén szórja kedvét, mint a könnyelmű adósságesináló. Önkényes ez a játék, minduntalan kibújik a kotta törvényei alól, mégis csodaszép, hiszen a szívet kinalja, aki adja. Már-már elsőlyed vonója nyomán ez a nagyszerű kormányozható kedélyű város ezer paragrafusával és szabályával, rendbontás lesz urrá az asztalok között. Itt már dudolnak, ott már cseng a pohár, ismeretlenek mosolyognak át egymásra eljövendő hazai vidámság előmámorában. Egyetlen asztalnál németek ülnek, felfigyelnek. Egy gyönyörű szőke lány majd kinézi ibolyáké szemét.

Mi történik itt? Mi leli ezeket a kifogástalan urakat és hölgyeket, hogy egyszerre olyan feltűnően viselkednek? Most orosz tánc zendül. Itt is, ott is két-három asztalt összetolnak, dobognak a lábuk az asztal alatt, ritmusra csattognak a tenyerek, pezsgő a primásnak, pezsgő a szomszédnak, cigarettatárcák járnak közre. Az egész terem egyetlen család, most már *Azsia* mulat szilajon, elkeseredve, féktelenül... Ugyis minden mindegy... Nincs otthon, nincs hazatérés soha... Vagy egyszer talán mégis?

A terem elsötétül. Egyetlen csillár szór sápadt fényt a primás barna feje fölé. Ott magasodik egyedül a keskeny dobogón. Nagyon nagy esendben, mint az álom, olyan halkán suttogja hegedűje a dalt: *Kazán, ó drága régi város...* Hangtalanul hullámanak a fehér plaztronok. *Natasák*, *Anasztáziák*, *Petruskák* szemei ragyognak elő a sötétből, mint nehéz keleti drágakövek. A képzetel bizantianus függönye mögül a csodálatos anya, szent Nagy-oroszország képe néz le rájuk... (Berlin.) **Flaneur.**

Legolcsóbb bevásárlási forrás

Winternitz

szörmebundák, kabátok, ruhák

Belváros

Lloyd-sor, Löffler palota

Telefon 906

Telefon 906

Bécsi trikót-jumperruhák egyedüli lerakata

Legolcsóbb bevásárlási forrás

Hírek

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Piața Sf. Gheorghe (Szentgyörgy-tér) 4
Telefonszámunk:

Szerkesztőség: 2-52
Kiadóhivatal: 2-52
Felelős szerkesztő lakása: 2-42
Nyomda: 10

Előfizetési árak:

Egy hónapra 60 lei, három hónapra 160 lei, félévre 300 lei, egy évre 600 lei. Egyes szám ára 3 lei, az ókirályságban 4 lei. Külföldön előfizetési díj egész évre 900 lei, fél évre 500 lei.

Reggelizés közben

megölték Albánia prágai követét

Belgrád, október 16.

Prágai táviratok beszámolnak arról, hogy **Cena** albán politikust meggyilkolták. A sajtó a hírt nagy felháborodással fogadta. Ebben a tényben az egyes lapok ismét Olaszország provokálását látják, mert **Cena** az olaszellenes albán orientáció híve volt. A jugoszláv lapok nemrég nyíltan arról írtak, hogy **Achmed Zogu** rövidesen elteszi láb alól **Cenát**, aki neki legfeljebb politikai ellenele. A sajtó annak a véleményének ad kifejezést, hogy Olaszország minden eszközzel arra törekszik, hogy Jugoszlávia elveszítse türelmét és valami megfontolatlan tette ragadtassa magát. **Cena**, aki Albánia prágai követe volt, a Vencel-téren levő Passage-kávéházban reggelizett. Nemsokára betért oda egy tizenhat éves fiatal ember, aki a követ elé állott és revolverből rálőtt. A mérénlyő aztán a revolvert átadta a főpincérnek, az utcáról besiető rendőrnek pedig odanujtotta az utlevelét. A mérénlyő **Alveghi Bebi** elbasszániai illetőségű egyetemi hallgató. **Cenát** a mentők kórházba szállították, ahol nemsokára meghalt.

— **Bradescu** vezetőügyész hivatalában. **Bradescu** Virgil a temesvári ügyészség vezetőügyésze tegnap visszatért egy havi szabadságáról és újból átvette hivatala vezetését.

— **Maniu Gyula** Lugoson. A nemzeti parasztpárt szörénymegyei tagozata Lugoson október harmincadikán gyűlést tart. A lugosi gyűlésnek az kölcsönöz különösebb jelentőséget, hogy azon megjelenik **Maniu Gyula** dr. is a nemzeti parasztpárt elnöke, aki hosszabb politikai beszámolót tart.

— **Dragoi igazgató operája Kolozsvárott.** **Dragoi Szabin**, temesvári zeneiskolai igazgató Istenítélet című új operája december első napjaiban kerül bemutatásra a kolozsvári román operában. A próbák már folyamatban vannak és az előadást **Eftimiu Viktor** fogja rendezni. Az operaelőadás dirigense **Perle** a karmester lesz. **Dragoi** alkotásának maradandó sikert jósolnak.

Házhelyek

hosszu részletre közvetlen a
Petőfi csárda mögött
feltűnően olcsó árban kaphatók a helyszíni irodában. (688)
Ugyanott téglá is kapható.

A legjobb fűtőanyag
I-a Wiener Gaskoks
Lupényi szalonkőszén

kapható waggontételben és kicsinyben házhoz szállítva

Ifj. REITER SIMON-nál
Timisoara, Küttl-tér :: Tel.: 238 (305)

Köröznek egy temesvári álhirlapirót akinek újabb letartóztatását rendelte el a bíróság

Temesvár, október 16.

A temesvári törvényszék mintegy három hét előtt megtartott főtárgyaláson **Sébor Andor** álhirlapirót, aki ellen több temesvári és vidéki kereskedő, vendéglős és magánzó zsarolás miatt tett fejelentést, közel négy havi vizsgálati fogság után az újabb főtárgyalásig szabadlábra helyezte. **Sébor Andor** azonnal elhagyta a temesvári ügyészségi fogházat, a szabad-

lábrahelyezése ellen pedig a temesvári ügyészség felfolyamodást jelentett be. A táblai vádtanács tegnap foglalkozott az ügyész felelősségével és elrendelte **Sébor Andor** újbóli letartóztatását. A letartóztatást azonban nem lehetett foganatosítani, mert **Sébor Andor** nyomtalanul eltűnt Temesvárról. A rendőrség többiben is kereste, de hasztalanul. A temesvári ügyészség a vizsgálóbíróval egyetértőleg elrendelte **Sébor Andor** országos körözését.

Akadály-e az ügyvédtársi viszony

a csődtömeggondnok hivatalos működésének elbírálásánál

Temesvár, október 16.

Faragó Sándor józsefvárosi vas-kereskedő ellen a temesvári törvényszék **Deutsch Artur** dr. temesvári ügyvéd kérelmére elrendelte a csődöt és tömeggondnokká **Körner József** dr. ügyvédet nevezte ki. A csőd-elrendelést **Faragó** ügyvédje, **Sebestyén Gyula** dr. útján a temesvári táblához felelőzte meg, amely a csődöt megsemmisítette és újabb tárgyalás megtartására utasította a törvényszéket. Tegnap volt az újabb tárgyalás. Közben a csődkérelemhez két újabb hitelező és pedig a Hitelbank temesvári fiókja egyésszel millióval, míg a **Hardt** és Társa prágai cég kétszáz-

ötvenezer leiel csatlakozott. **Faragó** személyesen jelent meg a tárgyaláson és kijelentette, hogy aktívai legalább ötszáz ezer leiel tesznek ki többet a passzíváknál és kérte a csődkérelem elutasítását, másrészt a csődkimondás esetén kérte **Körner József** dr. csődtömeggondnoknak a kicserélését azzal az indokolással, hogy **Körner József** dr. társa volt **Deutsch Arturnak**, aki viszont **Faragó** egyik hitelezőjének a képviselője és így elfogult lehet. **Ungár Adolf** dr. kifejtette, hogy a volt társas viszony nem lehet befolyással a lelkiismeretes tömeggondnoki működésre. A bíróság a jövő héten írásban közli az érdekeltekkel döntését.

LESZÁLLÍTOTTI KIVITELI ILLETÉKEK. Bukarestből jelentik: A kormány gazdasági bizottsága tegnap ötven százalékkal leszállította a szarvasmarha kiviteli illetékét, a ló kivitelit díját később állapítják meg. A gabona ekszportilletékét leszállították vagonként háromezeröttszáz leire, a lisztét háromezer leire, a korpát pedig hétszázötven leire.

A temesvári megyetem idej tanéve. A temesvári megyetem október hó harmincadikán kezd meg az új tanévet. Ebből az alkalomból harmincadikán délelőtt ünnepélyes istentiszteletet tartanak és ugyanakkor szentelik fel az egyetem most elkészült új helyiségeit. Október harmincadikán délután négykor pedig az egyetem új dísztermében a temesvári megyetem végzett mérnökök tartják meg első kongresszusukat. A főiskola a megnyitói és felszentelési ünnepségekre ezúton is meghívja a közönséget.

Nézzé meg

Frizzo and Simons-t excentrikus táncparodistákat a Royal-kávéházban.

— Meggyilkolták az országúton. Aurélházáról jelentik: Titokzatos gyilkosság történt tegnap délután a község határában, amelynek áldozata **Tóth Urban** aurélházai gazdálkodó. A szerencsétlen embert az országúton halva találták. Megállapítást nyert, hogy a gyilkos **Tóth Urbánt** hátulról lötte le. A golyó az áldozat fejébe hatolt és agyvelejét roncsolta szét. A csendőrség keresi a tettest.

— **Lapunk** Budapestben állandóan olvasható a Park szálloda kávéházában. VIII., Baross-tér 10.

* **Orvosi hír.** **Szán** a **András** dr. röntgen és nőorvos külföldi utjáról visszatért és rendelését **Timisoara**, **Belváros**, **Szent Györgytér**, a **Bánati házban** d. e. 9-11 és d. u. 3-5-ig ismét folytatja

ENGEDÉLYEZTÉK AZ EMKE MŰKÖDÉSÉT. Kolozsvárról telefonálják: **Duca** a belügyminiszter távirati rendeletére tegnap engedélyezték az EMKE üléseinek megtartását. Az engedély alapján a református teológia nagytermében ma megtartják az EMKE közgyűlést, amelyen **Sándor József** javaslatára módosítani fogják az alapszabályokat.

* **A világhírű Allan Solveg** dán primabalerina a Palace-kávéházban.

— Hétfőtől tilos motorfűrésszel fát vágni a Belvárosban. Tegnap vezércikkünkben közöltük, hogy a város állandó választmánya és a rendőrség rendelete értelmében a Belváros utráin tilos motorfűrésszel fát vágni. **Liuba Valér** dr. rendőrprefektus közli, hogy a rendelet csak hétfőn október 17-én reggel lép életbe és hogy ez alól senkivel szemben nem fognak kivételt tenni. Senkinek semmi körülmények között nem engedik meg, hogy az utcán motoros fűrésszel dolgozzon. A rendelet betartását első sorban a városi, azonkívül az állami rendőrség is szigorúan fogja ellenőrizni.

— **Aljehin** nem hagyja magát. Buenos Airesből jelentik: A most folyó nemzetközi sakkversenyben **Capablanca** és **Aljehin** lejátsozták a tizenharmadik és tizennegyedik játszmát is. Mindkét parti eldöntetlen maradt. **Aljehin** egy ponttal vezet.

* **3000 méter férfi és női szövet és összes kellékek** bámulatos olcsó árakon **KLEIN DÁVID** áruházában **Józsefváros**, **Bonnáz-utca 14.**

— **Olcsóbbodik a magyar cukor.** Budapestről jelentik: A nemzetközi piacon a cukorárak újból hanyatlottak. Ezért a magyar cukorgyárak, dacára a múlt heti árredukciónak, újból leszállították a cukor árát mázsánsként egy pengővel. Az új árak hétfőn lépnek életbe.

„PETROLUX” a csodafény égő minden petróleumlámpára azonnal alkalmazható. Fényereje 90 gyertyafény. 13 óra alatt ég el 1 liter közönséges petróleumot. Egyszerű kezelését eladóink bemutatják. Üzletek, vendéglők, utcák világítására erőfényű robbanásmentes nagy függőlámpák 300-2000 gyertyafény erősségben, valamint a legmodernebb petróleumgázfűzők és kályhák azonnal szállíthatók. Készülékeink és alkatrészek a legolcsóbb árban.

Óvakodjék a nagyhangon hirdetett drága és rossz utánzatoktól!

Kérje ingyenes ismeretető árjegyzékünket

„PETROLUX” Timisoara IV, Str. I. Văcărescu (Bem-utca) 30.

KÖLCSÖNT KAP AZ ÁLLAMVASUT. Bukarestből jelentik: Az államvasutak és a letétpénztár között folyó kölcsöntárgyalások a CFR. belföldi tartozásainak rendezése ügyében kedvező eredménnyel jártak. A kölcsön lejáratá még nincsen megállapítva, a kamat hét százalék lesz. Elsősorban az államvasutak régi utalványait és mindenekelőtt az aradi **Astra**, a **Resica** művek és a **petrozsényi** üzemek követeléseit kerülnek kifizetésre.

— **Orgonahangverseny.** **Járosy** Dezső október 23-án, vasárnapon este kilenc órakor a székesegyházban rendezendő orgonahangversenyének harmadik száma **Karg Elert Clair de lune**, **Dubois: In paradisum** és **Saint-Saens: Berceuse-je** lesz. Elővételi jegyek a **Bánati** hírlapirórában váltathatók.

* **Nézzé meg a spanyolokat a Palace-kávéházban.** Páratlanul eredeti produkciót nyújtanak a spanyol táncosok ragyogó és színes nemzeti viseletükben. A műsor többi része is elsőrendű attrakciók gazdag összeállítása. Előadás után külön táncműsor a **Palace**-barban. Vasár- és ünnepnapokon délután ötórás tea, az uriközönség táncol.

— **Kétszázézer német bányász** sztrájkja. Berlinből jelentik: A közép-német, keletelbai és barmesseni bányatelepeken nagyarányú bérharc folyik. A közvetítő tárgyalások eredménytelenek maradtak és ennek következtében hétfőre kétszázézer bányász beszünteti a munkát. Ez annál katasztrófálisabb, mert az összes közép-európai gyártelepek innen kapják a szenet.

* **Új telefonelőfizető.** Az **Autó Universal** cég, a «Crysler» automobil temesvári lerakata (**Belváros**, **Weiszpalota 22-85** szám alatt) a telefonelőfizetők sorába lépett.

— **Bethlen magyar miniszterelnök** visszavonul? Budapestről jelentik: Politikai körökben az a hír terjedt el, hogy **Bethlen István gróf** miniszterelnök legközelebb visszavonul az aktív politikától és minden idejét a trianoni békeszerződés revíziójának tanulmányozására kívánja fordítani. Kormányparti körökben **Bethlen István** gróf visszalépéséről nem tudnak semmit.

— **Gyufától felrobbant benzin.** Különös szerencsétlenség történt tegnap a déli órákban **Szobovich József** gyárvárosi üvegkereskedő **Fő-utca 3** szám alatti autógarázsában. **Szobovichnak Körös István** nevű alkalmazottja a kijavított benzintartályt megtöltötte benzinnel és az autóra akarta erősíteni. A munka közben gyufát gyújtott, mire hatalmas robbanás reszkettette meg a levegőt. A gyufától meggyulladt benzin felrobbant, de **Körös** csupán könnyebb természetű égési sebet szenvedett. A mentők részesítették az első segélyben és beszállították a kórházba.

* **Télire kabátot és ruhát** legolcsóbban csinál **Wenczel János** szabó, **Besseney**-telep. A villamos erzsébetvárosi végállomásától fásoron át pár perc

Üzletfelosztás

és költőzködés miatt rendkívül olcsón rövid ideig eladok: női-, férfi- és gyermekharisnyát, keztyűt, fehérneműt, kötött kabátot és Poulouvert, nyakkendőt, kötényt, kések, ollók, iskolatáskákat, cipő-sámfát, zsebkendőt, ernyőt, botot és sok más cikket.

Használja ki az alkalmat.

REEBERGER

Belváros, Szent György-tér

1502
Üzlethelyiség lelépés nélkül kiadó.

EURÓPÁBÓL AMERIKÁBA REPÜLŐGÉPEN. Párisból jelentik: Coste és Lebrix francia pilóták Nungesser és Coly nevű repülőgépe, amely — miként megírták — a szenagáliai Sant-Louisból pénteken reggel indult el, hogy az Atlanti óceánt átrepülje, amerikai időszámítás szerint péntek este tizenegy órakor, európai időszámítás szerint pedig szombat hajnali három órakor megérkezett Amerikába. A francia repülőgép, amelynek előző sikerült az óceánt Európából Amerikába átrepülni, Pernambuco brazíliai városban szállott le.

* **Sovskaja és Vinogradoff** orosz piruett táncosok a Palace-kávéházban.

— A Kobelt barban ma délután öt órai kezdettel teadélután. A parkett a tánc céljaira a közönség rendelkezésére áll. Vécsey Sándor a kiváló karmester vezetés alatt álló zenekar a legújabb slágereket játssza. Este nagyszerű műsor. A műsor után tánc. A közönség szíves pártfogását kéri Friedmann Andor.

* **Mindenki jókedvű és táncol a Lloyd Tavernában.** Feltétlenül nézze meg a világvárosi műsort. Nagyszerű ételek és italok. Szolid árak.

— A visszaélésekkel vádolt bányai agronomusok. A temesvári törvényszék tegnap tárgyalta Mihailescu temesvári agrár tanácsos, valamint Belinteanu János zombolyai agronom ügyét, akiket tudvalevőleg különböző visszaélések miatt letartóztattak. Tegnap kellett döntenie a vizsgálói fogságnak meghosszabbításáról. A törvényszék délután hirdette ki határozatát, amellyel elrendelte mindkettő szabadlábra helyezését. Egyelőre még fogságban maradnak, mert az ügyészség a törvény értelmében három napi megmondolási idő után megjelenti, hogy tudomásul veszi-e a határozatot vagy pedig felelbe.

* **Női fil- és bársonykalapok** legelőnyösebben N. C. Daniel cégnél. Detailelás a gyáregületben József-tér 12.

Nézz meg

a LUPESCU triót az utólréhetetlen akrobatákat a Royal-kávéházban.

— **Megmérgezte magát egy orvosnő.** Budapestről jelentik: Megrendítő és érthetetlen öngyilkosság történt a Perczel Mór-utcában. Szirmai Oszkának, a Kóolajfinomító részvénytársaság vezérigazgatójának leánya, a huszonöt éves Szirmai Julianna dr. orvosnő, követte el az öngyilkosságot. Az orvosnő két évi külföldi tartózkodás után tegnap este érkezett vissza Budapestre. Egész este vidáman társalgott a családjával és jövőbeli terveiről beszélt. Aztán szobájába vonult, ahol egész éjszaka ébren volt és sokat járkált. Reggel hatkor belépőzött szülői szobájába és megcsókolta őket. Aztán visszatért szobájába, ahol nem-sokára nagy zuhanást hallottak. A zuhanást a leánynak földre bukott teste okozta. Berohantak hozzá, de már holtan találták. Megállapították, hogy Szirmai Julianna dr. ciankállal mérgezte meg magát. Levelet nem hagyott hátra. A rendőrség a rejtélyes esetben megindította a nyomozást.

* **Nikkel tárgyak és finom acélárak, lakásdiszítási dolgok** leszállított áron kaphatók Scherter Ottónál, Temesvár, Belváros

Ki kell zárni a napi politikát a megyei és községi közigazgatás munkájából

Temesvár, október 16.

Temestorontálmegye nagytanácsa délelőtt közgyűlést tartott. Cioban Aurél dr. a nagytanács elnöke, megnyitó beszédében hangsúlyozta, hogy most van a gyulafehérvári koronázás évfordulója, amely az egyesítést kimondta.

Felszólítására azután Bellei József görög keleti plébános tanács tag lettette az esküt. Peneti a József vármegyei főjegyző felolvasta a múlt ülése jegyzőkönyvét, amelyet elfogadtak.

Cioban Aurél dr. üdvözli Coste Gyula dr. prefektust, aki szabadsága után most vesz részt először a nagytanács ülésén. Kívánja, hogy jó egészségben sokáig dolgozhassék a megye érdekében. Coste Gyula dr. prefektus megköszönte az üdvözlést. Működésében az a cél vezet, hogy a vármegye közigazgatása jó és példás legyen. Kívánja, hogy

a megye területén egyetértés, barátság irányítsa a hatóságok és a polgárság együttműködését.

A nagytanács azután áttért a napirendre. A megyei ügyészsé kinevezett Ciomponeri Sándor dr. helyébe a nagytanács jegyzőjévé Bellei Jánost választották meg. Topoly községnek, mely eddig közigazgatásilag Denta községhez tartozott, megengedték, hogy Partoshoz csatlakozhassék. Ujmosnica kérelmét, hogy Ómosnicától különválva, független községet alakíthasson, tárgyalta azután a nagytanács. David György dr. ismertette az állandó választmányának ebben az ügyben hozott határozatát, amely a kérs teljesítését elutasítja. Az előadó

azután rátért Pierre János mérnöknek különvéleményére. Pierre rámutat arra, hogy az összes illetékes hatóságok kedvezően nyilatkoztak Ujmosnica kérelme mellett. Németh Kálmán Ujmosnica kérelmének teljesítését indítványozta. Hangoztatta, hogy

az agrárreform következtében Ujmosnica telepeseinek huszonöt holdjából csak hetet hagytak meg, ami intenzív gazdálkodást követel, ha megélni akarnak.

Igy nem feccselhetik el idejüket azal, hogy valahányszor a községhez van dolguk, mindig egy napot mulasztanak, mert Ómosnica három kilométernyire van Ujmosnicától. Vasilescu Misa, Schmitz Ferenc dr. és Andrács György rövid felszólalása után Imbroane Miklós dr. a kérelem teljesítése ellen beszélt. Ujmosnica létesítésekor sem kívánt önálló község lenni, ellenben Ómosnica segítségével lett életképes. Németh Kálmán ismételt felszólalása után a nagytanács kimondta, hogy a különváláshoz nem járul hozzá.

A nagytanács ezután kimondta, hogy a mezőgazdasági kamarában Cioban Aurél dr. által képviselteti magát. Imbroane Miklós dr. hangsúlyozta, hogy

a közigazgatásból a politikát úgy a községekben, mint pedig a vármegyénél ki kell zárni.

Ismételtlen kéri, hogy a jövőben a közigazgatás politikamentes legyen. A jelentést, valamint Pierre Jánosnak a megyei utak és hidak fentartásáról szóló jelentését elfogadta a nagytanács.

— **Beszűntette üzemét a magyar pénzverő.** Budapestről jelentik: A magyar pénzverő intézet megszűntette üzemét és valamennyi munkását elbocsátotta.

* **Sofförkurzus.** Az ACRR által engedélyezve folvó hó 20-án megkezdődik Murgu I Traia gépészmérnök vezetése mellett román, német és magyar nyelven. Jelentkezni lehet az Auto Orient garageban, IV., Str. Lancu Vacarescu (Bem utca) 36. sz. Telefon 23-24.

— **Peking veszélyben.** Londonból jelentik: A kínai harcslintéren njoból mozgalmas harcok folynak. Az északi csapatok negyven mérföldnyire megközelítették Pekinget, ahová az ágyudörgés is hallható. A pekingiek remélik, hogy az északiak nem vehetik be a város falait.

* **Templomi szobrok fából és gipszből, oltárok, zászlórudak, művészies faragású kereszték** eredeti tervek szerint készülnek Szánthó László szobrásznál, III., Király-utca II sz.

— **Dollárok egy darab szappanban.** Zombolyáról jelentik: A zombolyai határrendőrségi közegek letartóztatták Bára n y Veronika zombori asszonyt, akinél egy kivájt szappanban százkilencven dollárt találtak, ezeket ki akarta csempészni az országból. A dollárokat elkobozták, az asszony ellen pedig akit átadták a határrendőrségnek, megindították az eljárást.

* **A Lloyd Tavernában tizenhatodikától kezdve teljesen új műsor.** A régi tagok új nagyszerű számokkal szerepelnek. Ma este lépnek fel először Sisters d-Alwern női duett, amely a párisi Olympiában nagy sikerrel szerepelt, valamint Waldner Renée prima-ballerina, továbbá a közkedvelt Hary és Ali, Costa akrobataduett és Rozsnyai Jolán. Az igazgatóság továbbá kiegészítette a jazz band zenekart. Ma délután öt órai teadélután, utána tánc.

A SZOVJET UJ PÁRISI KÖVETE. Párisból jelentik: Politikai körökből származó hírek szerint a francia kormány D o w g a l e w s z k i u j szovjet-követnek megadta a működési engedélyt.

* **Popovicu Mária dr. nőgyógyász és Popovicu V. dr. szemorvos** külföldi tanulmányutról visszatérve rendelnek ismét. Temesvár, Józsefváros. Elite-házban.

— **Fej nélküli hulla a sineken.** Homonnáról jelentik: Homonna közelében a vasuti sineken egy lefejezett emberi hullát találtak. Megállapították, hogy a holttest Z e l e n y á k Vaszil gazdával azonos, aki öngyilkossági szándékból feküdt a vonat elé. Fejét alighanem valamely kóborló erdei állat cipelhette el.

* **Dobi és Bellák-duo,** Edith Ray, a Palace-kávéházban.

* **A Zsuzsi-étteremben** ma, vasárnap az étlap a következő: ragu-leves, töltött káposzta, sült csirke garnirozva és tejeles uborkasalátával és hideg rizs. Hétfőn az étlap ez: karfiollevés, burgonyafőzelék vagdalt bélszinnel, foghagymás sertéskaraj, garnirunggal és salátával, palacsinta izzel. Egy ebéd ára 50 lei, házonkívül is kapható. Vacsora 25 lei. Naponta frissen csapot sőr. Tisztviselőbéd 32 lei Vasárnap egész nap nyitva.

— **Anyakönyvi hírek.** Születtek: Gruso Miklós, Henning Emilia Magdolna, Huhn Ernő, Boleraz István, Minnea Aurélie. Meghaltak: Gerger Mihály ötvennégy éves, özvegy Moravetz Teréz hetvenhárom éves, özvegy Mössmer Gabriella nyolcvanhárom éves, Boti Anna egy hónapos, Mioc Julianna negyvenkét éves, Nagy Zsuzsanna hatvanhárom éves. Házasságot kötöttek: Soltész János és Almási Ilona, Kuzmanov Arkád és Szeki Anna, Balázs Orban és Poka Olga Eszter, Odo Sándor és Oberlechner Mária, Trifu Vazul és Lugojan Auróra.

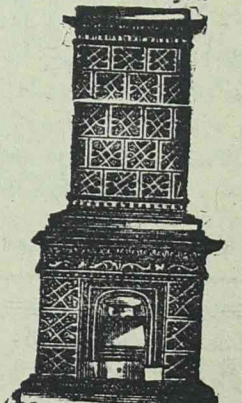
* **Magyar Agi táncfenomén** a Palace-kávéházban.

— **Ha Temesvárra jön, kérje mindenütt az ingyenes tájékoztatót** (Conducatorul prin Timisoara).

Sport

A mai sportprogram keretében csupa bajnoki mérkőzés kerül eldöntésre. Elvezetesnek és nívósnek ígérkezik a TAC—Rapid küzdelmei, amely délután négykor a TMTE-pályán veszi kezdetét. A TAC két gólarányú győzelmét várjuk, bár tartalékkal kényyszerül felállítani. Különös érdeklődésre tarthat számot a Banatul—Polytechnika bajnoki mérkőzés, melyet a Banatul-pályán bonyolítanak le. A Banatulnak előnyt jelent, hogy az egyetemi csapat alig tartott tréninget, de a mérkőzés kimenetele teljesen nyílt és mi a Polytechnikában látjuk a mérkőzés győztesét. Nagy izgalmak előzik meg a Kadima-pályán a Kadima—TMTE találkozását. A zsidó csapat védelme sok munkát ad a TMTE csatársornak és a TMTE minden erejét össze kell hogy szedje, ha győzni akar. Az eldöntetlen felelne meg legjobban az erőviszonyoknak, bár a mai formák alapján egy esetleges Kadima győzelem sem keltene meglepetést.

Cserép - kályhák és takaréktűzhelyek

a legolcsóbban és leglelküsiismeretesebben készülnék

1504

Mettler Ignác
Timișoara-Mehala, Str. Basarabiei (Harang-utca) 20.

Átépítések, renoválások, valamint régi kályhák tisztítását a leglelküsiismeretesebben végzi.

Veszek libamáját!

Özv. Grosz Sándorné
Gyárváros, Fő-utca 25,
az udvarban. (1350)

TELEFON: 19-17

Bevásárlási helyek:

Belváros, Alex. Spitzer, Dom-tér 10
Józsefváros, Hirschiné, Eötvös-u.

Értesítés. Miután az üzemnek ismét egyedüli tulajdonosa vagyok, összes butorkészítményemet elsőrendű minőségben és legszebb kivitelben mélyen leszállított áron szállíthatom megtekintés vételkényszer nélkül. Tiszt lettel

Schusztér Ferenc
Gyár és butoraktár: Erzsébetváros, Korona-utca 14. A 3-as villamos végállomása

Tizenkilencezer gyermekről gondoskodott fennállása óta a temesvári állami gyermekmenhely, amely a kisebb gyermekeket intézetben helyezi el, a nagyobbakat pedig kiadja vidékre

Temesvár, okt. 16.

A gyermekben rejlik az országok jövője és azért minden államnak egyik legfőbb feladata a gyermekvédelem. Romániában most is vannak bizonyos intézmények — gyermekmenhelyek, bölcsődék, napközi otthonok, dispensairek — melyek a gyermekvédelmet szolgálják, de a gyermekvédelmi törvény, amely az apátlan, anyátlan, továbbá szegénysorsú szülőkkel bíró gyermekről céltudatosan gondoskodik, csak most van alakulóban. Inculet közegészségügyi miniszter legutóbbi temesvári időzése alkalmával, amikor az itteni állami gyermekmenhely működéséről elismeréssel nyilatkozott, kijelentette, hogy a gyermekvédelmi törvényt most fogja megészélni és még ebben az évben a parlament elé terjeszti.

A miniszter szándékának komolyságát jellemzi az a körülmény is, hogy már erről ankétot is tartott Bukarestben és ezen a tanácskozáson Temesvár is képviselt volt.

A temesvári állami gyermekmenhely, amely fennállása óta majdnem tizenkilencezer gyermekről gondoskodott, jelenleg kilencszáz gyermek védelmét látja el. Ebből azonban csak száz van az intézetben. Az intézetben ugyanis csak az egészen kicsinyeket tartják és azok közül is elsősorban a betegeket és gyengéket. Ha aztán ezek kissé megerősödnek, kikerülnek a gyermekmenhelyről, hogy másoknak adjanak helyet. Az állami gyermekmenhely védelme alatt álló többi gyermek az úgynevezett gyermektelepekre kerül. Ilyen összesen tizenhat van különböző községekben. A gyermekeket ugyanis kiadják családokhoz, ahol azok szülői gondozásban részesülnek. Ezért a gondozásért az állam fizeti a nevelő szülőket.

Egy gyermek ellátási díja két éves koráig havi négyszáz lei, két évestől három évesig havi háromszáz, három éves kortól egészen tizenkét éves korig havi száz lei.

Azonkívül ellátja az állam a gyermekeket természetben ruhával és a nagyobbakat iskolakönyvekkel is. Minden telepen van egy úgynevezett telepfelügyelő, aki rendszeresen felkeresi a gyermekeket nevelőszülőknél. Ugyancsak minden telepen van orvos is, aki ügyel a gyermekek egészségi állapotára. A szükséges gyógyszert szintén az állam adja. A nevelő szülőknek a tartásdíjat a közegészségügyi miniszterium utalja ki a gyermekmenhely igazgatósága által. A fizetések rendszeresen történnek. A múlt esztendőben volt egy kis fennakadás és e tekintetben multkori cikkem a Végvárra kiadott gyermekekről némi helyesbítésre szorult. A mult esztendő utolsó negyedére a kiutalást

költségvetési fedezet hiányában a közegészségügyi miniszterium nem utalta ki és a tartásdíjakat nemcsak Végváron, de más telepeken, sőt az ország valamennyi gyermekmenhelyén nem kapták meg.

JULIUS LINK

TIMIȘCARA

I, Str. Gheorghe Lazar (Szerb-utca) 5.

A temesvári előkelő közönség találkozhelye a
Kobelt-bar
Csütörtök, szombat, vasárnap ötóra teadélután táncsal. Szives pártfogást kér
Friedmann Andor
Iskola Alapítvány - Korozsván Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Intézkedés történt azonban, hogy ez minél előbb megtörténjen. A folyó évi gyermektartási járulékokat eddig hiánytalanul kiutalták.

A gyermekmenhely igazgatósága működéséből a politikát teljesen kikapcsolta és szigorúan ügyel arra, hogy az egyes gyermekeket nemzeti-ségük szerinti nevelőszülőkhöz adja ki. A legtöbb nevelő szülő, különösen a magyarok, nagy szeretettel fogadják a gyermekeket és úgy gondozzák azokat, mintha a sajátjaik volnának. E tekintetben elsősorban Ujszentes és Végvár jár elől követendő példával. Azt sem igen lehet tapasztalni — kevés kivétellel —, hogy a nevelő szülők elvonják a gyermekeket az iskolakötelezettség alól. Miután azonban a gyermekmenhely ma a gyermekekről csak tizenkét éves korig gondoskodik, mindazonáltal az igazgatóság igyekszik azok sorsát továbbra is biztosítani.

Jómodu és gyermektelen nevelő szülőket arra igyekeznek rábírní, hogy a náluk levő gyermekeket adoptálják, vagy pedig tartásuk maguknál továbbra is, vegyék igénybe a munkaerejét, de viszont telekkönyvileg biztosítsanak a részükre egy-két hold földet.

Érdekes jelenség, hogy a legtöbb adoptálás és földajándékozás a románok részéről fordul elő, akik pedig csekélyebb számban vesznek magukhoz menhelyi gyermeket. Amely gyermekekről tizenkét éves korukig nem sikerül adoptálás, vagy földajándékozás útján gondoskodni, azokat iparostanoncnak adják. Ha valamely gyermek kiválóan tehetséges, azt a közegészségügyi miniszterium hozzájárulásával tovább iskoláztatják. A temesvári állami gyermekmenhely

jelenleg egy fiúról gondoskodik, aki negyedik gimnáziumba jár.

Az állami gyermekmenhely temesvári intézetében gondozás alatt levő csecsemőknek tejjel való ellátása igen nehéz probléma.

Legideálisabb természetesen az volna, ha a gyermekek anyatejet kaphatnának. Azonban alig néhány anya marad bent csecsemőjével az intézetben.

A legtöbbnek a csecsemő csak teher, amelytől szabadulni igyekeznek. A bent levő anyák vállalnak más csecsemőket is szoptatásra, de sajnos nem bírják mind elvállalni. Temesvárott nem igen akad olyan anya, aki felesleges anyatejét átengedné a gyermekmenhelynek. Így aztán rászorulnak a tehéntejre, de ez nem elég és nem minden tekintetben megfelelő. Természetes az volna jó, ha kellő pénz állana rendelkezésre és a menhely tudna a maga számára külön tehenészetet létesíteni.

Ujabbán öröndetes jelenség, hogy a közegészségügyi miniszterium kezdi a gyermekvédelmet decentralizálni és e tekintetben az első lépéseket a temesvári menhely területén tette meg. Rájöttek ugyanis arra, hogy a gyermekvédelmi intézmények rendszerint a városokban vannak.

Igy Temesvárott a gyermekmenhelyen kívül vannak bölcsődék, napközi otthonok dispensairek. A vidék azonban teljesen elhanyagolt ezen a téren.

A közegészségügyi miniszterium most Boksánban és az ugyancsak krassómezei Csukics községben egy-egy dispensairet létesített gyermekek, főleg csecsemők számára. Mindkét he-

lyen a község engedett át három-három szobát, az állam pedig kinevezett gondozónőket és egy-egy orvost. A boksáni dispensaire már október elsején kezdte meg működését, a csukicsi pedig november elsején teszi azt. Ilyen dispensaireket még többet is fognak a falvakban létesíteni és pedig elsősorban olyan helyeken, ahol nagy a csecsemőhalandóság. Bizonyos, hogy ezeknek az intézményeknek az áldásos működése hamarosan éreztetni fogja hatását.

A gyermekvédelmi törvény keretein belül gondoskodni kívánnak majd azokról a gyermekekről is, akik tizenkét éves koruk után kikerülnek most a gyermekmenhelyek védő keze által.

Ezek részére olyan intézményeket terveznek, ahol azok internátusszerű nevelésben részesülnek, azonkívül pedig ipart tanulhatnak, vagy esetleg iskolába járhatnak.

Mert nem elég, hogy a gyermekről tizenkét éves koráig gondoskodnak, az még jó néhány évig rászorul a gondoskodásra, mert nem mindegyik olyan szerencsés, hogy adoptálják, vagy földajándékozással gondoskodniuk róla. Mivel a tapasztalás és a külföldi példa is azt mutatja, hogy a gyermek részére tizenkét éves korig legjobb a családi nevelés, azontul pedig az internátusi fegyelem, azért a nevelőszülői rendszert a gyermekek tizenkét esztendő koráig továbbra is fentartják, tizenkét éves koruk után a tervezett új intézményekben kívánják őket elhelyezni.

Gyermekorvosok és szociológusok szerint bár igen fontos az alkohol, tuberkulózis és a vérbaj elleni küzdelem, de ennél sokkal fontosabb a helyes gyermekvédelem.

Mert ha a gyermekvédelem céltudatos, akkor sokkal kevesebb gondja lesz később az államnak az alkohol, a tüdővész és a vérbaj pusztításával. A gyermekvédelem a nemzet alapja és ennek az alapnak erősnek kell lennie.

Kubán Endre.

Utazik

az utlevél de az utas nem

Temesvár, okt. 16.

Egyik olvasónk a következő panaszos levelet küldte a szerkesztőségnek: Öt hét előtt érkeztem haza külföldről. Utleveletem Kurticsra a határrendőrségi tisztviselő átvette, azonban az utlevélvizsgálat sokáig tartott. A vonat megindult és az utasok még nem kapták vissza utleveleiket. A tisztviselő a vonat után kiáltott, hogy ne nyugtalankodjék senki, mert mindenkinek hivatalból küldik el az utlevelét. Vártam az utlevélre, de az csak nem jött. Levelet írtam, de nem kaptam rá választ. Telefonáltam kétszer is Kurticsra, de mindannyiszor azt mondták, hogy majd elküldik az utlevelet, nem kell nyugtalankodni. Miután sürgősen kellett volna utaznom Jugoszláviába, egy megbízottat küldtem Kurticsra. Az azzal jött vissza, hogy az utlevelet már elküldték. Erre Temesvárott minden illetékes hivatalban érdeklődtem, de hiába. Ma végre megtaláltam utleveletem a vármegyei utlevélhivatalban, ahová az most érkezett meg. A jugoszláviai üzleti utazásról lekéstem és természetesen nagy károm van ezért.

Átköltözködés miatt olcsó eladás!

Feltűnően olcsó árak!

Férfi szövetek	120°—, 180°—, 250°— lei
„ télikabátszövetek	350°—, 400°— „
Női ruhaszövetek	120°—, 190°—, 240°— „
„ kabátszövetek	250°—, 390°— „
„ kabátselymek	320°—, 360°— „
Kalapbársony	120°— „
Paplanzatín színes	120°— „
Cloth Wappaplan	600°— „
Ia férfiingek	225°—, 250°—, 280°— „
„ nőiingek	150°— „
„ női nadrág	150°— „
Crepe de chine	480°—, 590°— „
Ia ruhaflanell	60°— „
Báránybőrök	150°— „
Besszarábiai bőrök	250°— „
Ruhabársony	250°— „
Ruha Plüches	250°—, 450°— „

Ezenkívül díszek, hozzávalók, kötött- és szövöttárak, harisnyák, keztyűk bámulatos olcsó áron.

NEUFELD ÁRUHÁZ

Timisoara-Józsefváros, Scudier tér 2. Bem-utca sarkán.

(1322)

A szerető

Írta: B. Dívéky Géza.

Személyek: Gábor bácsi, Juli néni és Miska gyerek. Történik egy falusi udvarházban, szerdán ebéd után.

Gábor bácsi ingre vetkezve kurta pipával a szájában jár fel és alá a szobában, Juli néni a tulipános láda előtt térdel és sorra szedi ki ruháit egy nagy kendőbe.

Gábor: Hát elmész Juli?

Juli: El én, ha addig élek is. Ilyen ember mellett maradjak, aki más asszonyok után jár, akinek nem elég a maga hitestársa, még összeakasz-kodik egy olyan uti cifra házi rosz-szal? (Mindjobban kiabálva.) Akinek csak a pénzért kell, akinek ugyanis tizenhat legény teszi a szépet! (Feláll, csipőre teszi kezét.) Aki az egész falu szeretője. Szégyelje magát! (Ujra le-hajol, pakol tovább.)

Gábor (megáll, tömi a pipáját): Hát aztán honnan tudod mindezt? Ki mondta neked... te... te izé... te... mi?

Juli (nagy szájjal): Mondta, aki mondta! Semmi köze hozzá. Nézzé meg az ember! Még maga meri kérdezni, hogy honnan tudod? Hát mit gondol, nincs nekem szemem? Azt hiszi, nem láttam hányszor ment el este mol-nárék Rozijához... a szeretőjéhez? Hányszor vitt neki vásárfiát, szép se-lyemkendőt? Persze, nekem nem tudott sohasem hozni semmit. Csak azért, mert az egy pár évvel fiatalabb...

Gábor (nagy nyugalommal): És ha nem volt a szeretőm Rozi, mit szólsz akkor?

Juli (mérgesen): Ne is mondja tovább. Hiába is tagadja. Tudok minden-t! Az egész falu beszéli, minden kis gyerek tudja, hogy Fazekas Gábor megcsalja a feleségét (sirni kezd), azt a buta feleségét, aki csak azért jött a világra, hogy aztán az ura megcsalja... (Letörli könnyeit.) Hát nem látja, hogy már a haja is kezd fehé-redni? Csuffá teszi magát öregségére... szegényt hoz az egész famíliájára... mindenki kineveti... ha-ha-ha... az öreg Gárbis kakaskodik...

Gábor (mérgesen, magából kikel-ve): Elhallgass már asszony, mert az-tán baj lesz, hallod? (Közelebb lép.) Megértetted?... Rozi nem volt a sze-retőm... soha... soha, érted?... soha... A molnárék Rozija... (lassan szóttagolva) a saját... édes... lá-nyom... a... gyermekem... Ér-ted? A lányom. (Hallkaban.) Hallgasd meg, majd elmondom... Akkor tör-tént, mikor te még nem voltál a fele-ségem. Alig is ismertelek téged... csak úgy néha láttalak... mást se-rettem éa akkor... Volt a faluban egy szegény ember... Kevés földje volt meg két lova... Ez volt az egész gazdagsága... Valahonnan más falu-ból jött, messzire innen... De volt neki egy lánya, aki nagyon szép volt, meg jó gazdasszony... Csak az volt a baj, hogy nagyon szegény volt... Az én édes apám meg hallani sem akart arról, hogy az ő gazdag fia fele-ségül vegyen egy szegény lányt s kényszerített, hogy téged vegyelek fe-leségül. Csakhogy akkor már késő volt. A szép Kláranak is akadt férje, a fel-végi molnár kötötte be a fejét. Nem-sokára rá kis lánya született, senki sem tudta, hogy nem a molnáré a gye-rok... Az asszony becsületében nem esett kár... Csak én nem tudtam le-mondani a gyerekről, mert szerettem, mert az enyém volt. Az ura sohasem tudta meg, hogy valamikor szerettük egymást... Azóta sok idő telt el, a gyerek megnőtt, szép lánnyá serdült, mint a bimbóból fakadt rózsza. (Elgon-dolkozik, könnyeket morzsol szét sze-mében.) Nagyon szeret engem... Min-dig is úgy szeretett, mint az apját... Én meg örültem neki is, meg annak is, hogy az asszony becsületes maradt... (Letörli könnyeit, oda megy az ablak-hoz, kinéz, hosszan elmerengve.)

Juli (keszkenőjével törli a szemét, szipogva visszacsomagol mindent, az-tán lassan az urára néz, majd esende-sen, lábujjhegyen kimegy a konyhába. Kintről beszél kedvesen): Mit akar kend vacsorálni?

Gábor (hátra fordul, látható öröm-mel): Jó lesz az a darab hus, ami dél-ről maradt, meg egy pár szál fiatal hagyma.

Miska gyerek (kis ostorát pattog-tatva egy fadarabon belovagol): Idős apám, nézze kend, mit csináltam.

Gábor (hátrafordul, megcsókolja a gyereket): No lám milyen ügyes is vagy te.

Miska gyerek: Ugye, idős apám, ha megnyövök, én is kapok egy olyan kis mokány lovat, mint a bírókék Pis-tája... Ugye idős apám?

Gábor (leül, a térdére ülteti a fiát): Ugy... ugy... kis fiaeskám, te is kapsz, aztán egész nap lovagol-

hatsz... Igazi lovon... Ugy ám... Csak jó legyel... Osztan, ha az édes anyád mond valamit, azt úgy csináld, ahogy ő mondja...

Juli (beszél az ajtón): Gyűjjenek ki kende vacsoráni, mert már setéte-dik, Osztan még megakarom fejni a Riskát... Miska fiam, te majd se-gítsz a csöbröt kihozni... (Asztalhoz ülnek. Kint a konyhaajtó előtt gyenge esti szellő reszket az eperfa ágain, egy-egy sárga levél hull a földre. Ok-tóber...)

küljünk! Tudom én már, hogy ki az a rettenetes nagy ur:

Nem más az, mint

Vakond ur;
Föld alatt él,
Folyton tur.
Mindig éhes,
Mindig fal;
Akit megcsip,
Mind meghal!

Azzal — ill' a berek! vesd el magad! A három kis egér neki iramodik, de úgy, hogy a pirinyó Hangyák, messzi, messzi elmaradnak a hátuk mögött. Ahogy a kertből ki — s a szántóföldön átsurrannak, a virágzó buza között egy rejtett pacsirtafészekre bukkanak.

a puha fészekben — megijednek a Három kis buksi pacsirta üldögélt neszlésre; aztán a legokosabb — a Pi-rike — nekibátorkodik:

Hova, hova,
Egér bácsi,
Keed is, meg a
Két kis urfi?
— Jaj, hadd fussunk,
Fussál te is,
Különben a
Vakond tur ki!

— Jaj, jaj! csip-csip! földindulás, égszakadás! Jer, Csirike, jer, Csárika, szaladjunk ki a világból!

Uccu, bezzeg — nádak, erek! a három kis pacsirta is ki a puha, meleg fészekből! fut világgá nagy lelkendezve a buza között...

Amerre csak elvonult a hangyák hosszú sora, az egerek s kis pacsirták rémült csapata, mindenütt fölzavarták a mező nyugalmit; nyomukban járt az ijedtség, a félelem.

Azonközben el is szaporodott a kör-nyéken a vakond-turás. Lépten-nyomon emelkedett egy-egy kupalaku hant ki a földből. Olyan volt a talaj, mintha uton-útfélen apró üstöt vagy szakajtó-kosarat borogattak volna le rája.

Ami élő volt — elmenekült, ami nem bírt menekülni, azt a Vakond ur irgalom nélkül fölfalta.

... Eközben pedig hazakerült a Kücüli, aki eddig a városban volt ta-nulni.

Nem igen ragadt rá a tudomány. Jóformán csak annyit tudott most is, mint annakelőtte — hogy aszongya: Herr! — Berri!...

De ezt aztán fitogtatta, mondogatta is derüre-borura.

A Kücüli okos volt különben. Mind-járt látta, hogy itt valami nincs ren-dén s a legelső sétáján kiszimatolta, hogy mi az.

Nyomban el is határozta, hogy segít a bajon és a vakondturásokat figyel-mesen megvizsgálva, egy friss hal-mocskánál megállapodott s ott nagy buzgón kaparni kezdett.

A gödör már jó mély volt, de ő még egyre kapart; bedugta fényes, nedves orroskáját, szimatolt és tovább kapart.

Nézi, nézi ezt a kertész és köz-ben gondolkozik... fontolgat: igaz, hogy ez a földalatti turó-furó pusztítja az ő virágainak, veteményének apró ellenségeit — csimazt, gilisztát, lóbo-garat, — de az is igaz, hogy a legszebb virágágyait fenekestül forgatja fel, úgy, hogy már nem is győzi helyre ge-reblyélni, újra ültetgetni... Mégis csak jó lesz szabadulni tőle.

Meg is biztatja a Kücilit:

Ugy, ugy szógám,
Kücüli!
Még mélyebben,
Ott, ott!
Itt a háló:
Ugasd ki
Azt a gonosz
Csontot!

Kapar, kapar még nagyobb buzgó-sággal, egyszer csak nekimordul:

Hol a háló?
Ide vele,
Most ugrik ki,
Itt van... megvan —

Ott volt biz az csakugyan! A Kücüli kiugratta a likból, a kertész meg be-ugratta a hálóba. Aztán tarkón fogta s az egész világ esufjára a levegőben lóbalva mutogatta azt a hatalmas, bár-sonykabátos, fehérkeztyűs, fekete nagy urat!...

Beletették ökelmét egy likacsos bá-dogdobozba s elküldötték — mint a nagy bűnösöket szokás — örökös fog-ságba.

Most már senki se fél tőle!

Gyermekujtság

Szerkeszti KÓRÓ PÁL bácsi

Vakondok ur meg a Kücüli

— Hova, hova, Hangya szomszéd. Ilyen korán?... és ily számosan!

Jaj hadd fussunk
Egér bácsi,
Hamarosan!...

Fusson keed is
... Fussunk, meneküljünk, valahá-nyan vagyunk! — lelkenezett tovább a hangya néne — mert e környéken ntgy a veszedelem. Mi, tudom, hogy kivándorolunk egész bolyostul s kere-sünk magunknak egy biztos helyet, ahova a tojásainkat lerakhassuk, mert itt már nincsen maradásunk

— Hát mitől riadtak úgy meg. Han-gya szomszéd? — kérdezte Mezei Egér bá' a fülét hegyezve.

— Ugyan bizony! Talán nem látta keed azt a nagy, új palotát, amely a mi megkezdett bolyunk mellett az éj-

jel ütötte ki magát a földből? Az alatt a tető alatt egy új lakó bujkál; — lát-tuk is egy pillanatra... Nagy ur le-het! Talpig fekete bársonyban; sar-kantysus eszímában; torzonborz bajusz-szal. Szép fehér keztyűt visel a kezén, mellyel a föld alatt folyosókat ás-vés és folyton-folyvást tur-fur. Menekül is előle, aki csak mozoghat, mert mindent fölfal, amit utjában talál — még a szegény, tehetetlen földi galasztákat is!

— Ugyan kérem, milyen nagy lehet az az ur?

— Bizony van az háromszor akkora is, mint akár a legnagyobb keetek kö-zül!

— Jaj, jaj! cineim! földindulás, ég-szakadás! Szaladjunk ki a világból! Jer Cineikém! Jer Picurkám, mene-

Nem ígérünk ingyen könyvet és nem szelvényt küldünk,

hanem finom papírra nyo-mott, diszes keménykötés-be kötött kiváló irodalmi munkát

az utódállamok ma-gyarsága számára!

Mikszáth Kálmán válogatott regényei

12 kötetben. Egy keménykötésű, diszes kiállítású könyv ára 40 lei a rendelőnek kikézbcsítve. Semmi egyéb költség nincs!

Megjelennek: Szent Péter esernyője, Beszterce ostroma, Noszty fiu esete a Tóth Marival, Különös házasság, Új Zrinyiász, Akl Miklós, Prakovszky, a süket kovács A kis primás, Galamb a kalitkában, Tót atyafiak, A jó palócok, A vén gazember, A beszélő köntös, A fekete város.

Minden kötet teljes és önálló egész,

Először a „Szent Péter esernyője jelenik meg!

Ezek a könyvek könyvtári forgalomba nem kerülnek és csak azok kap-hatják meg, akik az alábbi megrendelőlapot kivágják és 40 lei megrendelési ösz-szeggel együtt megbízotunknak: S. Stojkovits, Timisoara, Strada Pimariei 4 címre, legkésőbb október 15-ig beküldik. Szétküldés a rendelés sorrendjében

— Itt levágandó —

S z e l v é n y

S. STOJKOVITS, Timisoara, (Belváros), Strada Primariei 4

Alulírott ezennel megrendelem Mikszáth Kálmán válogatott regényei című 12 kötetes művet, kötetenként 40 lei vételáron. Az első kötet: Szent Péter esernyője című regény kötött példányáért 40 lei vételárat egyidejűleg beküldöm.

név _____ lakhely _____ pontos cím _____

Apró hirdetések

Egy szó ára 3 lel. Vastag betűvel 5 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 20 lel. Alláskeresőknak 25 százalék engedmény. Díj előre fizetendő.

Alkalmazás

Mindenes szakácsnő szolid, hosszú bizonyítvánnyal felvétetik. Biedl Arany János-utca 6. (1503)

Adás-vétel

Kifogástalan állapotban lévő nagy luxusautó eladó esetleg kisebbért elcserélhető. Cim a kiadóban. (1481)

Különte

Különte **háloszobák**, ebédlők, elegáns polturos díofa uriszoba, ritka szép Biedermayer-komode részletfizetésre is olcsón kapható. Dorn István műasztalos, III, Hattyu-u. 47. (1469)

Szöke Julianna piros igazolványt elvesztett. Megtaláló kéri a rendőrségen leadni. (1506)

Mindenkinek kifizetődik

egy kísérlet képkerettel, madonnaképekkel minden kivételben, tükrökkel és tábláiveggel.

Baszting Henrik
Timisoara-Belváros, Nádor-utca 2.

Ha olcsón akarja szőrméit

vásárolni, úgy forduljon

Botz Károly

szűcs- és szőrmekereskedésébe,
Gyárváros, Fő-utca 14,
ahol meglepő olcsó áron vásárolhat és pontos munkát kap. (1308)

Kárpitosmunkák 5 évi jótállással. Ottománok már 2300 leitől kaphatók. Javítások gyorsan eszközöltenek házon kívül is.

HANZLIK. kárpitos
Erzsébetv., Dózsá-u. 4 (Csáky-u. sarok)

Nem hirdetem, hanem volna igaz,
(1267)

Löwenthal Rezső

hogy áruházamban férfi- és női szövetek flanel, barchend sifon, paplan, damasztleítők, keztyű, trikóneműek, férfi és női divatcikkek, ugyszintén mindennemű csipke a legjobb minőségben, nagy választékban,

mélyen le-szállított árak

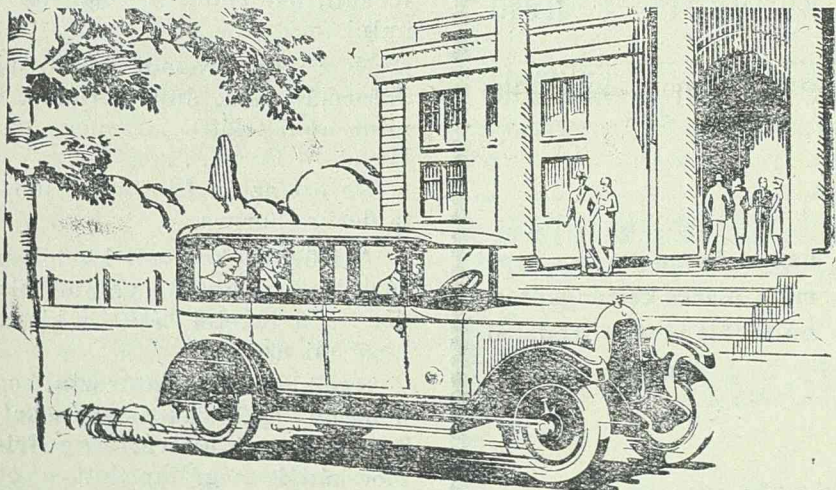
mellett kaphatók.

Temesvár-Belváros, Hunyadi-utca 9.

DR. EYSSSEN GYULA tanár

felelősséggel előkészít polgári, középiskolai vizsgákra, érettségire

BUDAPEST, Erzsébet-körút 48, II, 12 (4005)

W4-5

OVERLAND-WIPPET

4 kerékfészes személyautók a leggazdaságosabbak

95 kilométer óránkénti sebesség
100 kilométerre 8 liter benzin ::
400 „ 1 kg olaj :: ::
24.000 „ 1 garnitúra gumi

Az összes alkatrészek gyári áron raktáron.

Az eddig használatban levő Overland-Wippet autókról beküldött elismerő levelek; helyszüke miatt néhányat közlünk:

Tek. AUTOORIENT-GARAGE, NÁDAI TESTVÉREK, Timisoara.

Jelen soraimmal van szerencsém Önökkel közölni, hogy az Önöktől 1927 augusztus hó 20-án vásárolt 4 fészes, 4 hengeres OVERLAND-WIPPET autó mind a mai napig meglegedésemre tesz szolgálatot és mindenkinek bátran ajánlhatom.

Teljes tisztelettel: UNGÁR ÁRMIN, nagykereskedő.

Titl. Firma AUTOORIENT-GARAGE, FRATII NÁDAI, Timisoara.

Wir bestätigen gerne, dass wir mit dem von Ihnen gekauften OVERLAND-WIPPET-AUTO höchst zufrieden sind und am besten empfehlen können.

SEBÖK și LÖBL, Manufaktur en gros.

Tek. AUTOORIENT-GARAGE, NÁDAI TESTVÉREK, Timisoara.

Nem mulaszthatom el, hogy az Önöktől vásárolt OVERLAND-WIPPET autó a mai napig is minden legkisebb defektus nélkül a legnagyobb utakat teszi meg, amelyekért a legnagyobb elismerésemet fejezem ki.

PETEREIN JAKAB, Reșița.

Titl. Firma AUTOORIENT-GARAGE, FRATII NÁDAI, Timisoara.

Ich halte es für meine Pflicht, Ihnen mitzuteilen, dass das am 15. Juni 1927 von Ihnen gekaufte OVERLAND-WIPPET-Automobil in jeder Beziehung meine vollste Zufriedenheit erworben hat.

Hochachtungsvoll: LORENZ MÜLLER, Marienfeld.

Tek. AUTOORIENT-GARAGE, NÁDAI TESTVÉREK, Timisoara.

Most érkeztem haza egy erdély-bukovinai turáról, mely a nyári pihenőmet jelentette, mely turát egy önöktől vett OVERLAND-WIPPET kocsival tettem meg. Kedves kötelességemnek tartom önökkel tudatni, hogy a kocsit minden tekintetben a legnagyobb meglegedésemet váltotta ki és különösen a hegyekben. Igazuk volt, ennél jobb kiskocsit nem vehettem.

Teljes tisztelettel: Dr. Wachsmann Alvin, volt közkórházi főorvos, ideg-, elmegyógyász, törvényszéki orvos.

Titl. Firma AUTOORIENT-GARAGE, FRATII NÁDAI, Timisoara.

Wir beehren uns höflich mitzuteilen, dass das von Ihnen am 1. Mai 1927 gekaufte 4 Zylinder und Vierradbremse OVERLAND-WIPPET-Auto bis heute ohne Gebrechen zu unserer grössten Zufriedenheit läuft und werden dieses Fabrikat auch jedermann bestens empfehlen.

Hochachtungsvoll: BANYÁSZ și KOVÁCS, Manufaktur en gros.

Titl. Firma AUTOORIENT-GARAGE, FRATII NÁDAI, Timisoara.

Wir verständigen Sie höflichst, dass das von Ihnen gekaufte OVERLAND-WIPPET-Auto das bei uns für ständige Reisetouren benützt wird, unserem Erwarten ganz entspricht. Der Wagen nimmt Wege und Strassen die ohne Unterbau sind. Hat einen kleinen Benzinverbrauch.

Achtungsvoll: S. METZ Nachfolger, Timisoara.

Titl. Firma AUTOORIENT-GARAGE, FRATII NÁDAI, Timisoara.

Wir beehren uns höflichst mitzuteilen, dass das von Ihnen gekaufte 4 Zylinder-, Vierradbremse-OVERLAND-WIPPET-Auto bis heute ohne Gebrechen zu unsere grössten Zufriedenheit läuft, und werden wir dieses Fabrikat jedermann bestens empfehlen.

Hochachtungsvoll: GALVANI, fabrică de articole electrice, Győri.

Tek. AUTOORIENT-GARAGE, NÁDAI TESTVÉREK, Timisoara.

Ezennel igazoljuk, hogy az önöktől vásárolt 4 hengeres, 4 fészes, OVERLAND-WIPPET autóval úgy kivitelben, mint teljesítőképességben meg vagyunk elégedve. A kocsit mindeztideig 10.000 km-t futott az eredeti gummikkal minden defekt nélkül.

Teljes tisztelettel: BÜHLER TESTVÉREK R.-T. fiókja, Timisoara.

Titl. Firma AUTOORIENT-GARAGE, FRATII NÁDAI, Timisoara.

Ich verständige Sie höflichst, dass das von Ihnen gekaufte OVERLAND-WIPPET-Auto vom 1. Mai 1927 bereits 16.000 km gelaufen ist, ohne die kleinste Panne, derzeit der beste Klein-Auto in der Ökonomie

Mit Gruss: JAKOB GELSINGER, Bäckermeister, Peciu-Nou.

Képviselő: **AUTOORIENT-GARAGE, FRATII NÁDAI TIMISOARA, TEL.: 23-24 és 14-93**
IV, Str. Vacarescu (Bem-u.) No. 36.

Felelős szerkesztő: VUCHETICH ENDRE dr.

HELICON-nyomda, Timisoara.

Felelős kiadó: VÁRNAY ELEMÉR dr.